

Sygnatura akt VI W 1381/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28-01-2013 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Śródmieścia VI Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący SSR Krzysztof Korzeniewski

Protokolant: Aleksandra Duczemińska

po rozpoznaniu w dniu 28-01-2013 r.

sprawy przeciwko E. Ż. (1) córkę J. i H. z domu Ż.

urodzonej (...) w W.

obwinionej o to, że

do dnia 07 listopada 2011 r. do godz. 20:30 we W. na ul. (...), będąc właścicielem samochodu marki S. o nr rej. (...) nie wskazała komu powierzyła ten pojazd do używania w dniu 11 października 2011 r. o godz. 10:41 .

tj. o czyn z art. 96 § 3 kw

I. uznaje obwinioną E. Ż. (2) za winną czynu opisanego w części wstępnej wyroku, stanowiącego wykroczenie z art. 96 § 3 kw i za to na podstawie art. 96 § 3 kw wymierza jej karę grzywny w wysokości 200 (dwustu) złotych;

II. na podstawie art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 119 kpw zwalnia obwinioną od ponoszenia kosztów postępowania zaliczając je na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt VI W 1381/12

UZASADNIENIE

W dniu 11 października 2011 r. o godz. 10:41 we W. na ul. (...) przy użyciu urządzenia kontrolno pomiarowego został sfotografowany samochód marki S. nr rej. (...) poruszający się z prędkością 73 km/h w miejscu gdzie obowiązywało ograniczenie tej prędkości do 50 km/h. Samochód ten należał do E. Ż. (2).

dowód: zdjęcie z opisem k. 4;

W dniu 17 października 2011 r. Straż Miejska we W. wystosowała wezwanie do E. Ż. (2). Została ona zobowiązana do stawienia się w siedzibie Straży Miejskiej we W. przy ul. (...) w terminie 7 dni celem wskazania, kto kierował w dniu 11 października 2011 r. o godz. 10:41 we W. na ul. (...) samochodem marki S. nr rej. (...). Poinformowano ją przy tym, iż stosowną informację może złożyć w formie pisemnej. Do wezwania dołączono zdjęcie z opisem.

dowód: wezwanie k. 6;

notatka urzędowa k. 5;

pisma k. 36-40;

zeznania S. M. k. 24-25;

E. Ż. (2) wezwanie Straży Miejskiej odebrała w dniu 31 października 2011 r. W żaden jednak sposób nie zastosowała się do tego wezwania. Nie pamiętała komu użyczyła swój samochód tego właśnie dnia. Nigdy przy tym nie utraciła władztwa nad tym samochodem.

dowód: pokwitowanie odbioru k. 7;

notatka urzędowa k. 5;

wyjaśnienia E. Ż. (2) k. 29-30;

zeznania S. M. k. 24-25;

E. Ż. (2) nie był karana za popełnienie wykroczeń przeciwko porządkowi i bezpieczeństwu w komunikacji. Prowadzi działalność gospodarczą, z której nie osiąga dochodu.

dowód: informacja k. 21;

wywiad środowiskowy k. 27;

E. Ż. (2) przyznała się do nie wskazania osoby, której powierzyła swój samochód. Zarazem rozbieżnie wyjaśniała w przedmiocie dokumentacji jaką miała otrzymać ze Straży Miejskiej. Wskazała przy tym, iż nie zdarzyło się by utraciła władztwo nad swoim samochodem

vide: wyjaśnienia E. Ż. (2) k. 29-30, 33-34, 43;

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się na zdjęciu z opisem, notatce urzędowej, wezwaniu, pokwitowaniu, zeznaniach S. M. i wyjaśnieniach E. Ż. (2).

Dowody te w sposób zbieżny wskazują, iż w dniu 11 października 2011 r. o godz. 10:41 we W. na ul. (...) samochód marki S. nr rej. (...), należący do E. Ż. (2) poruszał się z prędkością 73 km/h w miejscu gdzie obowiązywało ograniczenie tej prędkości do 50 km/h zaś E. Ż. (2) wezwana do wskazania, kto kierował w tym dniu przedmiotowym samochodem bezpośrednio bądź pisemnie nie wskazała tej osoby. Z tych też powodów dowodom tym dano wiarę.

Również jako wiarygodne uznano wyjaśnienia E. Ż. (2) w przedmiocie użyczenia samochodu innym osobom jak i braku utraty władztwa nad tym samochodem jak i braku wiedzy kto kierował jej samochodem w dniu 11 października 2011 r.

Sąd natomiast nie dał wiary wyjaśnieniom E. Ż. (2) w przedmiocie rodzaju pism jakie miała otrzymać ze Straży Miejskiej. E. Ż. (2) nie była w tym przedmiocie konsekwentna, dopuszczając w dniu 28 stycznia 2013 r. możliwość doręczenia jej opisywanego powyżej zdjęcia z opisem wraz z wezwaniem zaś rodzaj tych pism został określony w elektronicznym potwierdzeniu korespondencji.

Sąd zważył.

Dla oddekodowania normy zawartej w art. 96 § 3 kw najistotniejszym jest odniesienie się do strony podmiotowej opisywanego w tym przepisie wybryku.

W pierwszej kolejności zwrócić należy uwagę na przepis części ogólnej kodeksu wykroczeń, a w szczególności na art. 5 kw, zgodnie z którym, inaczej niż na gruncie kodeksu karnego, ustawodawca uznał, że wykroczenie można popełnić zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie, chyba że ustawa przewiduje odpowiedzialność tylko za wykroczenie umyślne. Ustawodawca może określić stronę podmiotową wprost, jako to czyni przykładowo w art. 124 § 1 kw. Może jednak

nie wyrażać jej *expressis verbis*. Jednakże umyślność będzie wynikać z istoty samego wykroczenia np. art. 119 § 1 kw albo art. 51 § 1 kw. W nauce prawa bezspornie wywieziono, iż zarówno kradzież jak i przywłaszczenie są działaniami kierunkowymi a zatem umyślnymi (por. M. Bojarski, W. Radecki: Kodeks wykroczeń. Komentarz, Warszawa 2005, s. 101-102). Dlatego ustawodawca nie musiał odnośne normy wzbogacać o termin „umyślnie”. Również w działaniach opisanych w art. 51 kw mieści się umyślność na co wskazuje dorobek doktryny i judykatury (por. M. Bojarski, W. Radecki: op. cit. s. 335 – 336; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 1992 r., sygn. III KRN 189/92, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2002 r., III KKN 327/02, niepubl.).

Norma zawarta w art. 96 § 3 kw nie zawiera sformułowania „umyślnie”. Zatem wykładnia językowa okazuje się tu bezużyteczna. Sięgnąć należy zatem do pozostałych reguł pracy z tekstem poprawnym a w szczególności do wykładni historycznej. W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na przyczyny wprowadzenia do kodeksu wykroczeń tego przepisu. W tym zakresie posłużyć może uzasadnienie projektu ustawy nowelizującej z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 225, poz. 1466). Projektodawca wskazał tam, że celem było jednolite uregulowanie tego wykroczenia na gruncie kodeksu wykroczeń (zob. uzasadnienie projektu ustawy nowelizacyjnej z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw – Druk Sejmowy nr 3179 z dnia 8 czerwca 2010 r., pobrane ze strony www.sejm.gov.pl). Słusznie bowiem zauważono, że dotychczas istniała różnica poglądów co do tego, czy naruszenie obowiązku z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 z późn. zm.) należy kwalifikować z art. 97 kw, czy art. 65 § 2 kw (por. R.A. Stefański: Komentarz do art. 96 Kodeksu wykroczeń, LEX 2011). Zaznaczyć przy tym należy, że ustawodawca nie spenalizował zachowania, które dotychczas było niekaralne, jako że przed wejściem w życie ustawy nowelizacyjnej, to jest przed 31 grudnia 2010 r. to samo zachowanie było penalizowane na podstawie art. 97 kw zw. z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym, względnie art. 65 § 2 kw w zw. z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym. Faktycznie jeszcze przed wejściem w życie ustawy nowelizacyjnej nie zastosowanie się do obowiązku wskazanego w art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 z późn. zm.) generalnie było ujmowane jako wybryk z art. 97 kw. Zatem z uwagi na treść art. 5 kw mogło być popełnione zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie, jako że ustawodawca w art. 97 kw nie określił jednoznacznie, że zachodzi tu jedynie umyślność zaś blankietowy charakter tego przepisu nie pozwalał na zastosowanie reguł omawianych powyżej w oparciu o art. 119 § 1 kw czy 51 § 1 kw. Wątpliwym w tym przedmiocie wydaje się stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 29 czerwca 2010 r. sygn. I KZP 8/10 (OSNKW 2010/9/76). W judykacie tym Sąd Najwyższy, wychodząc ze stwierdzenia o tym, że wykroczenie z art. 97 kw można popełnić zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie, doszedł do wniosku, że w przypadku wykroczenia z art. 97 kw w zw. z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908 z późn. zm.) wchodzi w rachubę tylko umyślność. Sąd Najwyższy taki wniosek wysnuł jedynie na podstawie treści art. 78 ust. 4 in fine ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym. Stąd przyjęto, że osoba narusza przepis, gdy nie podaje danych osoby, której pojazd powierzyła, a pojazd został użyty zgodnie z wolą sprawcy i jego wiedzą przez osobę mu znaną, a więc gdy wie, kto kierował lub używał tego pojazdu w oznaczonym czasie. Z tego zaś Sąd Najwyższy wnioskuje, że niewypełnienie obowiązku jest zachowaniem tylko umyślnym, co wynika z natury art. 78 ust. 4 ustawy Prawo o ruchu drogowym. Pogląd ten wzbudza wątpliwości. Ekskulpacja z powodu użycia pojazdu przez osobę nieznaną wbrew woli i wiedzy właściciela lub posiadacza w sposób niemożliwy do zapobieżenia jest czymś innym od użycia tego pojazdu również przez osobę nieuprawnioną wbrew woli i wiedzy osoby uprawnionej ale czemu osoba uprawniona mogła zapobiec. Kolejnym takim przypadkiem może być użycie takiego pojazdu przez nieznaną osobę jednakże zgodnie z wolą i wiedzą osoby uprawnionej. Analizując treść art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym rozwiązania takie można mnożyć. Uważna analiza omawianego przepisu przekonywuje, że nie ma możliwości ekskulpacji gdy nie zostały łącznie spełnione wszystkie warunki opisane w art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym in fine. Sąd Najwyższy w omawianym judykacie przyjmuje, że osoba użytkująca pojazd była znana osobie uprawnionej nie odnosząc się do odmiennej, zarysowanej powyżej możliwości. Stąd a contrario sam w sobie brak wiedzy osoby uprawnionej w przedmiocie personaliów osoby posługującej się jej pojazdem nie zwalnia osoby tej z powinności wynikającej z art. 78

ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym. To zaś przemawia przeciw pogładowi wyrażonemu przez Sąd Najwyższy w omawianym orzeczeniu.

W dniu 31 grudnia 2010 r. stan prawny zmienił się o tyle, że ustawodawca przeniósł wykroczenie z art. 97 kw w odniesieniu do art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym do rozdziału 11 kodeksu wykroczeń, dodając to wykroczenie w § 3 art. 96 kw. Jednocześnie pozostawił w art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym dotychczasowy przepis, który statuuje obowiązek prawny, o którym mowa w art. 96 § 3 kw. Pamiętać bowiem należy, że sprawca tego wykroczenia popełnia je poprzez zaniechanie, pełni zatem rolę gwaranta i warunkiem jego odpowiedzialności jest istnienie prawnego, szczególnego obowiązku, którego wykonania zaniechał. Taki właśnie prawny obowiązek statuuje art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym.

Z treści art. 96 § 3 kw nie wynika w żadnym jego miejscu, by ustawodawca ograniczał jego popełnienie tylko do umyślności. Jak wskazano powyżej nie można takiego wniosku wyciągnąć także z analizy treści obowiązku, o którym mowa w art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym. Wystarczy to stworzenie możliwości do aprobowanego, niekontrolowanego wykorzystania pojazdu przez osoby nieznanie osobie uprawnionej. Zatem osoba uprawniona nie musi znać osób korzystających z jej pojazdu. Udostępnieniem w sposób niekontrolowany tego pojazdu nie musi działać w sposób nakierunkowany na niezrealizowanie obowiązku wynikającego z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym czy nawet się godzić z możliwością niezrealizowania tego obowiązku. Wystarczy niezachowanie należytej ostrożności by takich sytuacji uniknąć. To zaś stanowi o nieumyślności.

Za przyjęciem stanowiska, iż wykroczenie z art. 96 § 3 kw można popełnić zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie przemawia także wykładnia racjonalna tego przepisu. Ma on na celu między innymi zapewnić szybkiego i sprawnego toku postępowania w sprawach o wypadki i kolizje drogowe, w których kierujący zbiegli z miejsca zdarzenia (por. W. Kotowski: Ustawa prawo o ruchu drogowym. Komentarz praktyczny, Warszawa 2002, s. 539). Nie ma zatem uzasadnienia, by wykroczenie to nie mogło również być popełniane nieumyślnie, oczekuje się w nim bowiem jedynie tego, by właściciel lub posiadacz pojazdu orientował się co do tego, kto i kiedy porusza się jego samochodem, a przez to, by w sposób właściwy zabezpieczał pojazd. Stąd wykroczenie z art. 96 § 3 kw można popełnić zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie, gdyż na gruncie aktualnego stanu prawnego w tym zakresie nie stwierdzono żadnych odstępstw od zasady ogólnej wyrażone w art. 5 kw (por. R. A. Stefański: Prawo o ruchu drogowym, Warszawa 2005, s. 508; R.A. Stefański: Komentarz do art. 96 kodeksu wykroczeń, LEX 2011).

Dlatego w obecnym stanie prawnym niewskazanie przez właściciela lub posiadacza pojazdu, komu powierzył ten pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie z powodu braku odnośnej wiedzy, co do tej osoby stanowi wybryk z art. 96 § 3 kw, chyba że pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec jak stanowi art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym. Ustawodawca bowiem kreując obowiązek, o którym mowa w art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym nałożył na osoby, będące adresatami tego przepisu powinność podjęcia działań zapewniających możliwość realizacji tego obowiązku. Zdarzenie polegające na umyślnym bądź nieumyślnym nie wywiązaniu się z tych powinności, które należy uznać za reguły ostrożności, jako nieujęte w art. 78 ust. 4 in fine ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. prawo o ruchu drogowym nie zwalnia właściciela lub posiadacza pojazdu z konsekwencji niemożności wywiązania się ze swych obowiązków.

Z tych też względów nie zastosowanie się przez E. Ż. (2) do wezwania Straży Miejskiej w przedmiocie wskazania osoby, która kierowała w dniu 11 października 2011 r. o godz. 10:41 we W. na ul. (...) samochodem marki S. nr rej. (...), który nie został użyty wbrew jej woli, nawet mimo braku wiedzy co do takiej osoby, stanowi wybryk z art. 96 § 3 kw.

Wymierzając karę Sąd miał na uwadze jej społeczne oddziaływanie oraz aspekt wychowawczy względem obwinionej a także jej sytuację majątkową.

Jako okoliczność łagodzącą uwzględniono prowadzenie przez obwinioną nienagannego trybu życia.

Okoliczności obciążających nie dostrzeżono.

O kosztach orzeczono z uwagi na brak dochodów obwinionej.